

غیریت‌سازی خاکستری در شاهنامه فردوسی بر اساس نظریه گفتمان لاکلائو و موفه

* علی امیدی

E-mail: aliomidi@ase.ui.ac.ir

** حمید احمدی نژاد

E-mail: a.hamid@ase.ui.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۵/۴

چکیده

در میان لایه‌های هویتی متعدد، شاهنامه فردوسی عاملی برجسته در تعریف هویت ملی ایرانیان است. در واقع به لحاظ زمانی، تداوم هویت اجتماعی مستلزم داشتن گذشته‌ای معنادار است و این گذشته در شاهنامه آن‌چنان آشکار است که گویی در زمان کنونی قرائت می‌شود. بر همین اساس شاهنامه را خودآگاه جمعی هویت ایرانی می‌نامند. این خودآگاهی به عنوان یک «ما» در مقابل «دیگری» به عنوان غیر نمود یافته است. هدف اصلی این مقاله پرداختن به نحوه‌ی فرآیند غیریت‌سازانه نسبت به دیگری در شاهنامه و انعکاس این فرآیند در نوع رابطه میان خود و دیگری است. یافته‌های این پژوهش براساس نظریه لاکلائو و موفه، حاکی از آن است که این غیریت‌سازی به‌صورت مطلق سیاه و سفید نبوده بلکه بیشتر ماهیت خاکستری دارد و در نتیجه دیگری هرگز به طور کامل در دام طرد، تقابل و تنازع قرار نمی‌گیرد.

کلید واژه‌ها: هویت، شاهنامه فردوسی، غیریت‌سازی، لاکلائو و موفه.

* دانشیار روابط بین‌الملل دانشگاه اصفهان، نویسنده مسئول

** دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل دانشگاه اصفهان